

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

Esas NO: 1980/169

Karar NO: 1980/233

ÖZET : Sıkıyönetim ilânından 3,5 yıl önce işlenen ve bu yönü ile sıkıyönetim ilânına neden olmayan, ayrıca sıkıyönetim ilânına neden olan suçlarla genel ve ortak amaç içerisinde bağlantılı bulunmayan suçlara ait davaların Adli Yargı yerlerinde görülmesi gerektiği Hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanık : Tektaş Ağaoğlu

O L A Y : Sanığın, yazı işleri müdürlüğünü yaptığı GERÇEK Gazetesi'nin 7.7.1975 günlü 2 sayılı nüshasında "yuları ABD'nin elinde olanların dayılı sökmeyi" başlıklı yazıda yer alan sözlerin hükümetin manevi şahsiyetini tahkir ve tezyif edici nitelikte olduğu, " sıkıyönetim mahkemelerinin ipliği pazara çıktı " başlıklı yazıda devletin adli müessesesine hakarete bulunulduğu, " kavgamız " başlıklı şiirde ; bilimsel sosyalizmin ışığında, proleteryanın öncülüğünde hukuk dışı bir yolla meşru düzeni yıkmak ve proleterya diktatörlüğünün kurulması amacıyla yönelik olarak komünizm propagandası yapıldığı, " İzmir genel grevi üstüne " başlıklı yazıda ise 16 Haziran 1975 tarihinde İzmir'de kanunsuz olarak yapılan grev ile 15-16 Haziran 1975 tarihlerinde girişilen ve suç teşkil eden işçi hareketlerinin övüldüğü, böylece sanığın; hükümetin ve adliyenin manevi şahsiyetini tahkir ve tezyif etmek, komünizm propagandası yapmak, kanunun cürüm saydığı bir fiili övmek suçlarını işlediği ileri sürülerek İstanbul C.Savcılığı'nca 1.10.1975 günlü iddaname ile eylemine uyan 5680 sayılı Yasa'nın 16. maddesi aracılığı ile Türk Ceza Kanununun 159., 142/1-6, 173/Son , 312/1-2 ve 71. maddelerine göre cezalandırılması istemiyle İstanbul 6. Ağır Ceza Mahkemesi'ne kamu davası açılmıştır.

İstanbul 6. Ağır Ceza Mahkemesi: 12.12.1979 gününde, 1977/570-1979/520 sayılı karar ile : İstanbul İliğinde sıkıyönetim ilân edilmesine, sıkıyönetim ilânına ilişkin kararlarda yer alan gerekçelere, Yargıtay 9. Ceza Dairesinin emsal kararlarına ve sanığın atılı suçların niteliğine göre davaya bakmanın mahkemenin görevi dışında kaldığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiştir.

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Mahkemesi, 14.5.1980 gününde

Esas NO: 1980/169

1980/875 sayı ile : Beş yıl önce yayınlanan yazıdan dolayı açılan davada sıkıyönetim mahkemesi'nin görevli olacağı görüşünün, bu mahkemelerin amacına ters düşeceği, düşünce suçu niteliği taşıyan eylemin, sıkıyönetim ilânına yol açan yaygın şiddet eylemi niteliğinde kabulüne olanak bulunmadığı, bu bakımdan davaya bakma görevinin Adli Yargı yerine ait olduğu kanısına varıldığı belirtilerek 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre, görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına karar verilmiş, ilgili belge örnekleri Mahkememiz'e gönderilerek yargılama ertelenmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Başkan Ahmet H. Boyacıoğlu, Üye Fethi Özduval, İsmail Oğuz, Hakkı Müderrisoğlu, Orhan Erdem, Servet Tüzün ve İsmet Onur'un katıldığı 30.6.1980 günü oturumunda, geçici raportör Danıştay Yardımcısı M. İlhan Dinç'in düzenlediği rapor ile dosyadaki belgeler, Cumhuriyet Başsavcılığı'nın Askerî Yargı, Askerî Yargıtay Başsavcılığı'nın Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki düşünce yazıları okunduktan; oturuma Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu'nun düşünceleri doğrultusundaki sözlü açıklaması dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü :

Suç sıkıyönetim ilânından 3,5 yıl önce ve sıkıyönetim bölgesinde işlenmiş olup, görevli yargı yerinin belirlenmesi için Anayasa'nın 124. ve 1402 sayılı yasa'nın 13. ve 15. maddeleri birlikte incelenmelidir.

1402 sayılı Yasa'nın 13. maddesi hükmüne göre; sıkıyönetim ilânından önce işlenen bir suçun, sıkıyönetim askerî mahkemelerinde görülebilmesi için bu suçun sıkıyönetim ilânına gerektiren suçlardan olması ve sıkıyönetim askerî mahkemelerinin el koyduğu suçlarla genel ve ortak amaç içinde bağlantılı bulunması gerekir.

Gerek Anayasa'nın 124., gerek sıkıyönetim askerî mahkemelerinin görevlerini belirleyen 1402 sayılı Yasa'nın 13. ve 15. maddeleri karşısında olay kısmında oluş biçimi açıklanan suçlardan Türk Ceza Yasası'nın 142/1., maddesine uyan komünizm propogandası yapmak suçu Yasa'da " Sosyal bir sınıfın, diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmek veya sosyal bir sınıfı ortadan kaldırmak, yahut memleket için müesseses iktisadi veya sosyal temel nizamlardan herhangi birini devirmek veya devlet siyasi ve hukuki nizamlarını topyekün yoketmek için herne suretle olursa olsun propoganda yapmak " biçiminde tanımlanmış ise de 26.12.1978 tarihinde yurdun bir kısmında ilan edilen sıkıyönetimden 3,5 yıl önce işlenen bu suçun; Anayasa'nın tanıdığı hür demokratik düzeni, temel hak ve özgürlükleri ortadan kaldırmaya yönelik yaygın

şiddet eylemlerinin ve anarşik ortamın yaratılmasının kökenini oluşturduğu söylene
mez. Durum Böyle olunca da bu suçun, sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu
suçlarla genel ve ortak amaç içinde bağlantılı olduğu kabul edilemez.

Bu nedenlerle davanın Adli Yargı yerinde görülmesi gerektiğinden İstanbul 6
Ağır Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmelidir.

Bu görüşe Ahmet H. Boyacıoğlu, Fethi Özdural ve İsmail Oğuz katılmamışlardır.

SONUÇ : Anlaşmazlığın, niteliğine göre Adli Yargı yerinde çözülmesi gereki-
tiğine bu nedenle İstanbul 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 12.12.1979 günlü 1977/570
Esas, 1979/520 karar sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına Ahmet H. Boyacıoğlu
ve Fethi Özdural ve İsmail Oğuz'un karşı oylarıyla ve oyçokluğuyla 30.6.1980 günü
de kesin olarak karar verildi.

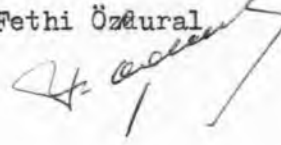
Başkan

Ahmet H. Boyacıoğlu




Üye

Fethi Özdural



Üye

İsmail Oğuz



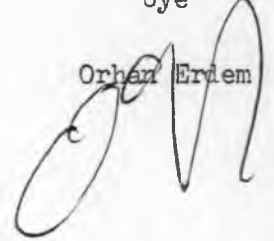
Üye

Hakkı Müderrisoğlu



Üye

Orhan Erdem



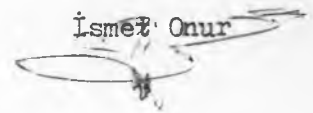
Üye

Servet Tüzün



Üye

İsmet Onur



UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÜLGENİ

Esas NO: 1980/169

Karar NO: 1980/233

KARSI OY YAZISI

Çoğunlukla, 142/1 madde kapsamına giren Komünizm propogandası yapmak suçunun sıkıyönetim ilânından üç buçuk yıl önce işlenmiş olmasına dayanılarak, davanın adli yeri yerinde görülmesi gerektiği sonucuna varılmakta ve bu görüşle İstanbul 6. A. Bir Ceza Mahkemesi kararının kaldırılmasına karar verilmiş bulunmaktadır.

1402 sayılı Sıkıyönetim Yasası'nın 1728 sayılı Yasa ile değişik 13. maddesinde, "Sıkıyönetim ilânına sebep olan suçları, sıkıyönetim ilânından evvel işlenmiş olanlarla, ..." denilmektedir. Bu maddede yer alan hükmünde iki üçeye önem verildiği hemen göze çarpmaktadır. Bunlardan birincisi, suçun, sıkıyönetim ilânına neden olan türden olması ikincisi ise bu suçun sıkıyönetim ilânından önce işlenmiş bulunmasıdır.

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin yerleşmiş kararlarına göre, Komünizm propogandası yapmak suçu, Anayasa'nın tanıdığı hür demokratik düzeni, temel hak ve özgünlükleri ortada kaldırmaya yönelik yaygın şiddet eylemlerinin ve anarşik ortamın yaratılmasına zemin hazırlayan bir nitelik taşımaktadır. Böyle bir suçun belli süre önce işlenmesi bu türden zemini hazırlamaz yolundaki görüşü benimseyen olarak yoktur. Çünkü bu ve buna benzer suçlar işlene işlene, sıkıyönetim ilânına neden olan ortam meydana gelmiştir.

Bu nedenlerle suçun üç buçuk yıl önce işlenmiş olmasını, sıkıyönetim ilânına neden olan suçlar ölmlesinden görülmesini engelleyen bir durum olarak düşünen ve bunun sonucu olarak da sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu suçlarla genel ve ortak amaç içinde bulunmayan çokluk görüşüne katılmıyoruz.

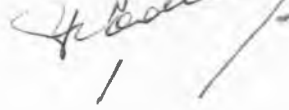
Başkan

Ahmet H. Toyacıoğlu



Üye

Fethi Özdemir



Üye

İsmail Oğuz

